

The Gerund as the Compound Verbal Predicate – in combination with phrasal verbs the gerund forms a compound verbal phrasal predicate. The finite phrasal verb denotes a phrase of the action expressed by the gerund. The most common phrasal verbs followed by the gerund are: to begin, to burst out, to start, to continue, to give up, to keep on: “*He kept saying*” [2, с. 125-126].

Participle I may function as part of a predicative construction, entering into a predicative relationship with some nominal element and forming a syntactical unit with it. Since the construction always follows transitive verbs its syntactical function is that of complex object: “*He saw himself standing alone on the last barrier of civilisation*” [2, с. 147-148].

The function of Participle II denotes a state: “‘*NO?*’ *Mr. Wolshiem seemed disappointed*” [2, с. 158].

We have come to the conclusion that the secondary predication – is a construction in which the first element is a noun in a common case or a pronoun in the objective case, the second component of the structure is expressed mostly by the infinitive, participle I, participle II, more rarely by the noun and other parts of speech.

The grammatical kernel of the secondary predication is the correlation of the secondary subject and the secondary predicate. The objective-predicative structure Complex Object and subjective-predicative structure Complex Subject are described as different constructions, because not all the sentences with passive-predicative complication can be expressed as the transformers of Complex Object. (The girl was seen to run). In most cases the structures of secondary predication are translated into Ukrainian as objective subordinate clause [3, с. 144].

Література

1. Бархударов Л.С., Штелинг Д.А. Грамматика английского языка. – М.: Литература на иностранных языках, 1960. – С. 373-380.
2. Кобринна Н.А., Корнеева Е.А., Оссовская К.А. Грамматика английского языка. Морфология. Синтаксис. С.-Пб.: Союз, 2000. – С. 123-158.
3. Сазонова Н.М. Предикативные структуры в современном английском языке. – К.: Радянська школа, 1969. – 144 с.
4. Сулимовская С.В. Структуры вторичной предикации и теоретические предпосылки их вычленения. // Иноземна філологія. – 1979 – №54. – С. 42-46.
5. F. Scott Fitzgerald. *The Great Gatsby*. – Harmondsworth: Penguin Popular Classics, 1994. – 188 p.

Юхно Т.А.

*Харківський гуманітарно-педагогічний інститут
Науковий керівник – к. філол. н. Дишлюк І.М.*

До питання про інтимну лірику Ліни Костенко

Тема кохання широко представлена у світовій літературі, особливо у поезії. Немає поетів, які б не писали про любов, оскільки вона посідає вагоме місце у спектрі людських почуттів. Здатність кохати – мірило глибини людської душі, а вміння описати це почуття – мірило поетичного таланту, адже почуття любові як жодне інше прагне вираження у слові.

Поезія Ліни Костенко є класикою української любовної лірики. У художній манері поетеси домінує краса, естетика мистецького виконання, цікаві сплетіння слів, використання великої кількості лексичних засобів та художніх тропів. Це робить її поезію неперевершеною та надзвичайною, не схожою на будь-яку іншу, що зумовлює актуальність вивчення її творчості попри велику кількість уже написаних наукових розвідок. Завданням нашої роботи є аналіз поетичного мовлення Ліни Костенко у плані вираження теми кохання.

Яскравим прикладом любовної лірики Ліни Костенко є поезія: “*Ти пам’ятаєш, ти прийшов із пристані. Такі сади були тоді розхристані. І вся в гірляндах, як індійська жриця, весна ряхтіла в іскорках роси. Плакучі верби не могли журииться, такі були у іволг голоси!*” [4, с. 305]. На перший погляд може здатися, що про кохання тут не сказано жодного слова, але це поверхове враження. Насправді ж кожне слово промовляє про любов, навіть не промовляє, а кричить, шаленіє. Йдеться про свято любові, і у поетеси не вистачає слів, які про це свято сказали б прямо. Тому вона показує захмелілу від щастя природу надзвичайно красивими епітетами: розхристані, немов сп’янілі від весняної повноти життя, сади, гостру свіжість вранішньої роси, що виблискує під першими сонячними променями, бентежно-радісний спів птахів, що не дають журитися навіть плакучим вербам. “Настрій” природи абсолютно відповідний настрою сповненої любовними почуттями героїні.

Фінал твору містить найбільш значущі для розуміння філософії поетеси рядки: *“А під вікном цвіли у нас троянди, не вистачало трішечки доби, а на дашку прозорої веранди ходили то дощі, то голуби...”* [4, с. 305]. Троянди під вікном, заклена з усіх боків веранда, на даху якої “ходили то дощі, то голуби”, дає нам і відчуття невимовної гармонії, де перебувають двоє сп’янілих від щастя людей, яким замало часу для двох (*не вистачало трішечки доби*). Авторський задум розкривається через динамічний образ природи (*сади були розхристані, весна ряхтіла, дощі ходили*). При всій зовнішній простоті, остання фраза надає поезії остаточної довершеності.

Якщо все ж таки спробувати схарактеризувати любовну лірику Ліни Костенко зі змістового боку, то треба відзначити, що вона має досить широкий емоційний спектр цього почуття – від його найвищої піднесеності, своєрідного “піку” почуттів, коли любов, здається, набуває ознак близької до божевілля навіженості, до більш спокійних, навіть пригасаючих станів. Так невгамовну пристрасть бачимо в поезії: *“Спини мене отямся і отям Така любов буває раз в ніколи Вона ж промчить над зламаним життям За нею будуть бігти видноколи Вона ж порве нам спокій до струни Вона ж слова поспалює вустами Спини ж мене спини і схамени Ще поки можу думати востаннє.”* [4, с. 301]. Відсутність у цьому вірші розділових знаків – художній прийом із досить очевидною функцією. Сама поезія – схвильований, спонтанний монолог, невпинний потік слів ліричної героїні, яка перебуває у стані високої психологічної напруги, афекту. Тому її мова ніби безупинна, адже існує одне прагнення – висловитись. Швидка зміна “кадрів” є ефективним виражальним засобом, що підвищує емоційну напруженість поетичного тексту, а тому сприяє глибшому розкриттю почуттів. Чому лірична героїня боїться любові? Повної відповіді на це питання в тексті не знаходимо. Але вона нам і не потрібна, бо знаємо головне – ця небажана любов загрожує “зламаним життям”, втратою спокою.

Протилежний полюс емоційності для вираження любовних почуттів представлено у контексті: *“Осінній день березами почавсь. Різьбить печаль свої дереворити. Я думаю про тебе весь мій час. Але про це не треба говорити. Хай буде так, як я собі велью. Свій будень серця будемо творити. Я Вас люблю, о як я Вас люблю! Але про це не треба говорити”* [4, с. 344]. Поезія навіває певний настрій, який легко входить у свідомість, як, буває, входить, залишається і починає звучати в тобі прекрасна музична мелодія. Ця лірична мініатюра наділена сильною здатністю емоційного зараження і досить складна за своєю поетичною технікою. Осінній пейзаж зумовлює “осінній” настрій, надає творові відповідної емоційної тональності. Поезія оповита серпанком таємничості через те, що фрази ніби недописані, недоказані. Все це приваблює, зачаровує, збуджує увагу та почуття читача. Прекрасною мелодією звучать такі одверті, такі інтонаційно виразні слова: *“Я Вас люблю, о як я Вас люблю!”* [4, с. 344].

Якщо спробувати вибудувати словесну поетичну модель світу Ліни Костенко, то яскраво постане лексичний ряд іншосвіття, абстрактно-світоглядних понять, звернених до понадчуттєвої сфери: сон, казка, мрія, марення, уява, магія, вигадка, чудо, омана, загадка, спогад, пам’ять. Шматочок реальної дійсності опосередковується цими абстракціями таким чином, що вислів сприймається у двох вимірах: реальному й поетичному. Замість “я не скажу «коханий»” у Ліни Костенко – *“Я не скажу і в пам’яті «коханий»”* [4, с. 361], що посилює емоційний фон тексту.

Лірична героїня любовної лірики Ліни Костенко – не емансипована жінка кінця ХХ століття. Вона немовби з минулого, з іншої епохи. До коханого звертається на Ви, як Анна Ахматова та Марина Цветасва. Для неї любов – явище духовно піднесене. Це не старомодність, не занудство, а глибоке розуміння святості почуття. Вона – поет від Бога, здатна глибоко відчувати і точно розуміти дійсність. Вона знає краще за інших, що таке любов, і тому не терпить приниження цього почуття. Навіть кохання, потьмарене зрадою, невмируще, як пам’ять про найвищий злет душі.

Ця ідея продемонстрована в романі у віршах Ліни Костенко “Маруся Чурай”. Велике почуття запалило в серці Марусі нетлінний вогонь творчості. У зображенні заголовної героїні історичного роману Ліна Костенко майстерно переплітає особисте, національне й загальнолюдське. Поетеса протиставляє високу духовність міщанської ситості, яка губить душу людини. Маруся увічнила своє кохання в піснях, і тепер вони мандрують від покоління до покоління, непідвладні старінню і смерті, бо пісня – то безцінний скарб людського духу.

Ліну Костенко характеризує власна індивідуальність у творчості попри соціальні та політичні перешкоди, а також уміння брати з великої європейської традиції найвагоміші цінності без ризику наслідування. Неповторність стилю поетеси радше духовна, ніж формальна, і це визначає її в сучасній літературі через сприйняття традицій і наявність індивідуальних рис – щирість, оригінальність, шляхетність, естетика мистецького виконання, прагнення прекрасного.

Література

1. Брюховецький В.С. Ліна Костенко. – К.: Дніпро, 1990. – 260 с.
2. Дніпрова хвиля: Хрестоматія творів, нововведених до шкільних програм. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Освіта, 1993. – 319 с.
3. Костенко Л.В. Вибране. – К.: Дніпро, 1989. – 559 с.
4. Костенко Л.В. Коротко – як діагноз // Літературна Україна – 1993. – №41. – С. 1-2.
5. Ліна Костенко: Навчальний посібник-хрестоматія / Ідея, упорядкування, інтерпретація творів Григорія Клочека. – Кіровоград: Степова Еллада, 1999. – 320 с.
6. Тарнавський О. Від шістдесятників до поетів-дисидентів // О.Тарнавський Відоме й позавідоме. – К.: Час, 1999. – С. 236-251.
7. Ткачук М. Лірика Ліни Костенко. – Тернопіль: Збруч, 1999. – 297 с.

Янченко Ю.А.

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Науковий керівник – к. філол. н., доц. Савченко Л.Г.

Семантика кольору в поетичному мовленні Василя Симоненка

На сьогодні в українській філології стало актуальним дослідження певних номінацій у мовленні письменників, зокрема поетичному. Це, на нашу думку, допомагає найбільш точно сприйняти поезію, зрозуміти, що саме хотів сказати автор, використовуючи певний символ, концепт.

Метою нашої роботи є дослідження поетичного мовлення Василя Симоненка. Творча спадщина українського поета є безцінним джерелом для наукових праць. Вона багатогранна, невичерпна, пройнята психологізмом. Саме через поезію найточніше вимальовується модель світосприйняття автора, де простежуються головні аспекти формування творчої особистості.

Для розуміння специфіки художнього світу Василя Симоненка важливе значення, на нашу думку, має аналіз поетичних номінацій зі значенням кольору.

У сучасній українській мові кольоронайменування утворює кількісно багате та якісно різноманітне лексико-семантичне поле. Кольороназви, що входять до його складу, відзначаються неоднаковим семантичним наповненням, різною словотворчою структурою та граматичним оформленням. Його домінантними одиницями є номінації *червоний, жовтий, синій, зелений, білий, чорний, сірий*, що відображають базові колірні уявлення людини й належать до констант духовної та матеріальної культури [2, с. 4].

Досліджуючи семантику кольоративів, реалізовану в поетичній мові, можна стверджувати, що їх семантична структура є багатошаровим комплексом із семою кольору, на яку можуть накладатися конотативні ознаки, пов'язані з глибинним змістом, фольклорними та літературними традиціями, індивідуально-авторським світом [2, с. 4].

У поетичній мові Василя Симоненка кольоративи представлені назвами *синій, білий, чорний, сірий, червоний, жовтий, зелений*, їх можна визначити як мікрополя, кожне з яких має певне кількісне наповнення неозначених кольорів.

Ми звертаємося до найчастіше згадуваних поетом кольороназв – *синій, білий, чорний, сірий*. Ці кольори деякою мірою належать до різних полюсів і характеризуються певною художньою динамікою.

Кольоратив *чорний* у поезії Василя Симоненка асоціюється з характеристиками певних художніх образів, символів, які найчастіше психологічно пов'язані з негативними почуттями. На нашу думку, свій відбиток накладає ще й фольклорна традиція, де *чорний* найчастіше є прототипом чогось злого, таємничого, небезпечного. У поезіях Василя Симоненка *чорний* колір частіше передає смуток, печаль, скорботу: “*Чорні від страждання мої ночі*” [5, с. 28], почуття втоми: “*Натуга на руках, від втоми чорних...*” [5, с. 3]. Одним епітетом поет передає трагічність долі трудівника, працею якого нехтують. Перед читачем постають авторські образи, які викликають негативні емоції: *чорні ночі, чорна злоба, чорне листя, чорні трони, чорна слава* тощо.

Чорний виявляється також втіленням гніву, зневаги до “*катів мого народу*”. У цьому випадку колір є найкращою характеристикою жорстокості, зла. У поєднанні з абстрактним поняттям епітет *чорний* формує довершений образ, семантика якого полягає у висвітленні нікчемності, приреченості тих, хто пішов проти українського народу: “*Де зараз ви, кати мого народу? / Де велич ваша, сила ваша де? / На ясні зорі і на тихі води / Вже чорна ваша злоба не впаде*” [5, с. 15]; “*Щоб ті слова хитали чорні трон*” [5, с. 26].